

NHỮNG ĐIỂM MỚI TRONG CHƯƠNG TRÌNH SÁCH GIÁO KHOA ĐẠO ĐỨC LỚP 1 TIỂU HỌC

Nguyễn Thị Hòa

Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Tóm tắt: Môn Đạo đức là môn học bắt buộc trong nhà trường tiểu học, giúp học sinh hình thành, phát triển phẩm chất chủ yếu yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm và các năng lực cốt lõi của công dân Việt Nam nhằm đáp ứng nhu cầu phát triển của cá nhân và cộng đồng xã hội. Hiện nay, các bộ sách giáo khoa lớp 1 đã được thẩm định và giới thiệu trên các phương tiện thông tin thu hút được đông đảo mọi người dân trong xã hội quan tâm. Dựa trên những điểm mới trong chương trình SGK Đạo đức của 5 bộ sách được công bố hiện nay, bài báo này đề xuất một số định hướng dạy - học môn Đạo đức 1 mới.

Từ khóa: Đạo đức, giáo dục Đạo đức, chương trình Đạo đức ở tiểu học mới.

Nhận bài ngày 20.8.2020; gửi phản biện, chỉnh sửa, duyệt đăng ngày 20.9.2020

Liên hệ tác giả: Nguyễn Thị Hoà; Email: nthoa3@daihocthudo.edu.vn.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Ở bậc tiểu học, môn Đạo đức có vai trò quan trọng trong hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực cho học sinh. Yếu tố chủ yếu của môn học là giúp học sinh (HS) hình thành và phát triển cảm xúc tích cực, ý thức đúng đắn về những chuẩn mực hành vi đạo đức; cách cư xử, thói quen, nền nếp cơ bản, cần thiết trong học tập và sinh hoạt phù hợp với giá trị văn hóa, chuẩn mực đạo đức, quy tắc của cộng đồng, quy định của pháp luật, quy luật của tự nhiên và xã hội. Theo đó, môn học nhằm định hướng học sinh, giáo dục học sinh về giá trị bản thân, gia đình, quê hương, cộng đồng, nhằm hình thành cho học sinh thói quen, nền nếp cần thiết trong học tập, sinh hoạt và ý thức tự điều chỉnh bản thân theo các chuẩn mực đạo đức và quy định của pháp luật.

Trong Chương trình Giáo dục tổng thể năm 2018, mục tiêu của môn Đạo đức ở tiểu học là giúp HS phát triển phẩm chất chủ yếu: yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm và các năng lực cốt lõi bao gồm: Năng lực tự chủ và tự học, giao tiếp và hợp tác, giải quyết vấn đề và sáng tạo. Môn học Đạo đức ở tiểu học là tiền đề cho học sinh tiếp tục học môn Giáo dục công dân ở bậc Trung học cơ sở về sau. Trong sách giáo khoa (SGK) mới, môn Đạo đức xây dựng theo hướng mở, vừa đảm bảo tính khoa học và tính thực tiễn nhằm bồi dưỡng những phẩm chất, năng lực cốt lõi cho học sinh. Vì vậy, việc học tập môn học

theo bộ SGK Đạo đức sẽ dễ dàng giúp HS học tập và rèn luyện để có được những giá trị sống, kỹ năng sống cần thiết hiện nay, là tiền đề cho việc hình thành các phẩm chất và năng lực theo định hướng của chương trình giáo dục phổ thông mới. Song song với việc thay đổi chương trình - SGK mới, việc đào tạo và bồi dưỡng đội ngũ giáo viên giảng dạy cấp Tiểu học nói chung, môn Đạo đức ở Tiểu học nói riêng để đáp ứng chương trình mới đang là một vấn đề cấp thiết được đặt ra. Trong bài viết này, dựa trên những điểm mới trong chương trình SGK Đạo đức 1 của 5 bộ sách được công bố hiện nay, chúng tôi đưa ra một số định hướng dạy - học môn Đạo đức lớp 1 năm học 2020-2021.

2. NỘI DUNG

2.1. Chương trình SGK Đạo đức lớp 1 hiện hành

Về cấu trúc nội dung, môn Đạo đức lớp 1 không có SGK mà chỉ có Vở Bài tập Đạo đức lớp 1 được thiết kế theo hướng xác định quyền hạn, nhiệm vụ, bổn phận đối với học sinh. Cấu trúc sách bao gồm các thành phần cơ bản: Hướng dẫn sử dụng sách, Mục lục và Bài học. 14 bài học tương ứng 14 chuẩn mực hành vi đạo đức, phù hợp với lứa tuổi học sinh theo năm mối quan hệ với cuộc sống: 1. Quan hệ của các em với bản thân (2 bài); 2. Quan hệ của các em với gia đình (2 bài); 3. Quan hệ của các em với nhà trường (5 bài); 4. Quan hệ của các em với cộng đồng xã hội (3 bài); 5. Quan hệ của các em với môi trường tự nhiên (1 bài). Các bài học thiết kế theo cấu trúc là các dạng bài tập chính, theo thứ tự gồm: Quan sát tranh, trả lời câu hỏi; Nhận xét về hành vi của các nhân vật trong tranh; Xử lý tình huống; Đóng vai; Chơi trò chơi; Liên hệ, tự liên hệ; Múa hát, đọc thơ, kể chuyện, diễn kịch, tô màu, vẽ tranh,... về chủ đề bài học.

Về hình thức trình bày, vở bài tập đạo đức chủ yếu được trình bày rất nhiều tranh ảnh nhưng đều là tranh vẽ, màu sắc còn đơn điệu, chủ yếu sử dụng màu xanh, màu đen. Với hình thức này, vở bài tập Đạo đức 1 không gây được hứng thú với lứa tuổi học sinh lớp 1. Về thời lượng, chương trình gồm 35 tuần, mỗi tuần 1 tiết. Mỗi bài được dạy trong 2 tiết: 14 bài tương ứng 28 tiết. Và 7 tiết còn lại dành cho địa phương (3 tiết) và các tiết ôn tập (2 tiết) và kiểm tra học kì (2 tiết). Thời gian dạy mỗi tiết là 30 – 35 phút.

2.2. Những điểm mới trong chương trình SGK Đạo đức lớp 1 theo chương trình Giáo dục Phổ thông

Căn cứ vào nội dung Chương trình Giáo dục tổng thể môn Đạo đức 1, quan điểm xây dựng chương trình, mục tiêu và yêu cầu cần đạt, hiện nay đã có 5 cuốn SGK Đạo đức của 5 bộ SGK đã được phê duyệt, bao gồm Kết nối tri thức với cuộc sống; Chân trời sáng tạo; Cùng học để phát triển năng lực; Vì sự bình đẳng và dân chủ trong giáo dục và Cánh diều, cụ thể như sau:

TT	Tên sách/ Bộ sách	Tên tác giả	Nhà xuất bản
1	Đạo đức 1/ Kết nối tri thức với cuộc sống	Nguyễn Thị Toan (Tổng chủ biên), Trần Thành Nam (chủ biên), Lê Thị Tuyết Mai, Lục Thị Nga	Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam
2	Đạo đức 1/ Chân trời	Đình Phương Duy (Tổng chủ biên), Trần	Nhà xuất bản

	sáng tạo triển năng lực	Thanh Bình (chủ biên), Trần Minh Hương, Lê Phương Trí, Trần Hoàng Túy	Giáo dục Việt Nam
3	Đạo đức 1/ Cùng học để phát	Nguyễn Thị Mỹ Lộc (Tổng chủ biên), Huỳnh Văn Sơn (chủ biên), Nguyễn Thị Mỹ Hạnh, Mai Mỹ Hạnh, Nguyễn Thanh Huân, Nguyễn Thị Diễm My, Nguyễn Thị Xuân Phương	Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam
4	Đạo đức 1/ Vì sự bình đẳng và dân chủ trong giáo dục	Phạm Quỳnh (chủ biên), Trần Thị Thùy Dung, Nguyễn Hà My, Nguyễn Huyền Trang	Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam
5	Đạo đức 1/ Cánh diều	Lưu Thu Thủy (Tổng chủ biên kiêm Chủ biên), Nguyễn Thị Việt Hà, Ngô Vũ Thu Hằng, Nguyễn Thị Văn Hương, Trần Thị Tố Oanh	Nhà xuất bản Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh

Các SGK Đạo đức của 5 bộ sách kế thừa Chương trình giáo dục phổ thông hiện hành về nguyên tắc xây dựng nội dung giáo dục đạo đức nhưng đều có những điểm mới so với chương trình hiện hành về cả nội dung, hình thức cấu trúc sách và cấu trúc bài học.

2.2.1. Những điểm mới trong nội dung, cấu trúc sách giáo khoa Đạo đức 1

Hiện nay, môn Đạo đức 1 có đến 5 cuốn đã được Hội đồng thẩm định thông qua. Đó là các cuốn sách Đạo đức của bộ sách “Cánh diều” – Nxb Đại học Sư phạm kết hợp Nxb Đại học SP TP. Hồ Chí Minh, “Kết nối tri thức với cuộc sống”, “Cùng học để phát triển năng lực” – Nxb Giáo dục, “Vì sự bình đẳng và dân chủ trong giáo dục” – Nxb Giáo dục Việt Nam, “Chân trời sáng tạo” - Nxb Giáo dục Việt Nam cho các nhà trường lựa chọn. 5 bộ sách với 5 triết lý xây dựng khác nhau song các cuốn SGK Đạo đức đều nhằm phát triển phẩm chất và năng lực của học sinh thông qua các bài học tích hợp giáo dục đạo đức, Giáo dục giá trị sống và Giáo dục kỹ năng sống cho học sinh.

* Với bộ sách “Chân trời sáng tạo” - Nxb Giáo dục Việt Nam: SGK Đạo đức 1 kế thừa Chương trình giáo dục phổ thông hiện hành về nguyên tắc xây dựng nội dung giáo dục đạo đức nhưng thay thế các mạch nội dung xoay quanh những mối quan hệ với bản thân, gia đình, cộng đồng, môi trường bằng các phẩm chất chủ yếu: yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm. Với định hướng giáo dục về giá trị bản thân, gia đình, cộng đồng và những thói quen, nề nếp, kỹ năng cần thiết trong học tập và sinh hoạt, SGK Đạo đức 1 triển khai 8 chủ đề trong chương trình môn Đạo đức lớp 1 thành 14 bài học; mỗi bài học đều bao gồm các hoạt động: Khởi động, Khám phá, Luyện tập, Thực hành. Mỗi hoạt động đều được thể hiện thông qua những câu hỏi nhẹ nhàng, tình huống thiết thực, hình ảnh sinh động, phù hợp với nhận thức và gần gũi với thực tiễn đời sống của HS lớp 1, giúp HS rèn luyện phẩm chất và phát triển năng lực bản thân. Các bài học trong Đạo đức 1 không truyền thụ, cung cấp kiến thức có sẵn cho HS mà tổ chức, hướng dẫn để HS thông qua các hoạt động phù hợp, vừa sức, tự trải nghiệm, tự phát hiện các đặc điểm, dấu hiệu, biểu hiện, vai trò, giá trị, ý nghĩa... của những chuẩn mực hành vi phù hợp; qua đó hình thành kiến thức, kỹ năng cần lĩnh hội trong bài học.

* Với bộ sách “Vì sự bình đẳng và dân chủ trong giáo dục” – Nxb Giáo dục Việt Nam, theo tác giả Phạm Quỳnh (Chủ biên): SGK Đạo đức thiết kế chuỗi hoạt động hướng dẫn HS đi từ cảm xúc đạo đức, phán đoán đạo đức, lựa chọn hành vi đạo đức. Mỗi bài đạo đức bao gồm 4 pha: Khởi động – tạo cảm xúc, Kiến tạo tri thức mới, Luyện tập, Vận dụng.

Theo yêu cầu Chương trình, sách được thiết kế tập trung vào 3 mối quan hệ cơ bản: Bản thân, gia đình và nhà trường. Từ ba mối quan hệ đó, các tác giả xây dựng bài học theo hướng hoạt động gồm 8 chủ đề với 16 bài học. Các chủ đề bao gồm: Thực hiện nội quy lớp học; Phòng, tránh tai nạn, thương tích; Tự chăm sóc bản thân; Sinh hoạt nề nếp; Thật thà; Tự giác làm việc của mình; Yêu thương gia đình; Quan tâm, chăm sóc người thân trong gia đình. Mỗi chủ đề là các bài học đạo đức rất gần gũi và quen thuộc với các HS như: Quan tâm chăm sóc người thân trong gia đình. Sách cũng hướng dẫn HS lập kế hoạch và thực hiện kế hoạch cá nhân, hình thành thói quen, nề nếp trong học tập và sinh hoạt. Đặc biệt, cuối mỗi bài đều có mục “Ghi nhớ” để các em rút ra bài học cho bản thân,... Điểm đáng chú ý trong cuốn sách là các bài học được thiết kế theo đường phát triển năng lực, dựa trên các hoạt động giúp người học hình thành hệ thống các chuẩn mực đạo đức, các nguyên tắc, các giá trị đạo đức và kỹ năng sống. Đồng thời, nội dung sách tạo sự tương tác giữa nhà trường với gia đình, cộng đồng trong việc giáo dục đạo đức, kỹ năng sống cho học sinh. Cuối mỗi bài, có phần ghi nhớ được biên soạn dưới dạng câu thơ ngắn, vần vắn để học sinh dễ đọc, dễ học, dễ nhớ. Đây là điểm khá tương đồng với vở bài tập Đạo đức 1 hiện nay. Điểm thu hút ở cuốn sách này là cách xây dựng nhân vật: nhóm tác giả xây dựng 4 nhân vật: Bin, tin, Na và Côm. Mỗi nhân vật mang một tính cách khác nhau. Tên của các nhân vật được gọi theo biệt danh tạo sự gần gũi cho học sinh và các nhân vật này sẽ đồng hành cùng học sinh trong SGK Đạo đức 1, 2, 3, 4, 5.

Về hình thức thể hiện của sách, cuốn sách có nhiều điểm mới và nổi bật: Về màu sắc: sách in thành 4 màu với hình thức trình bày đẹp, hài hòa, “Thoáng”, hấp dẫn, phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý của học sinh lớp 1. Các trang sách được sắp xếp khoa học, trình bày cân đối, hài hòa giữa kênh chữ và kênh hình, giữa tuyến cung cấp thông tin và tuyến tổ chức hoạt động của học sinh; giữa các phần chữ in và khoảng trống; trình bày và bố cục nhất quán trong toàn bộ sách. Về kênh hình: đảm bảo rõ ràng, chính xác, cập nhật phù hợp với nội dung bài học và lứa tuổi học sinh lớp 1. Hầu hết tranh mang tính gợi mở, thuận lợi cho khai thác thông tin và không gây phản cảm, phục vụ trực tiếp cho nội dung bài học. Nhiều nội dung được hình hóa để phù hợp với học sinh lớp 1 chưa đọc thông, viết thạo. Hình ảnh thể hiện rõ thông tin cần truyền đạt.

* Với bộ sách “Cánh diều” – Nxb Đại học Sư phạm kết hợp Nxb Đại học SP TP. Hồ Chí Minh: là sách giáo khoa biên soạn theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 và thống nhất về tư tưởng “Mang cuộc sống vào bài học – Đưa bài học vào cuộc sống”. Sách được thiết kế bắt mắt, hấp dẫn, nội dung chất lượng, cũng bao gồm 8 chủ đề nhưng tương ứng với 15 bài học giúp học sinh hình thành chuẩn mực hành vi đạo đức, giáo dục giá trị sống và kỹ năng sống. Mỗi bài học được trình bày từ 4- 5 trang. Về cách trình bày của mỗi bài học: Sách được trình bày nhiều màu hấp dẫn qua các hình ảnh sinh động, phong phú, nhiều màu sắc

giúp cho việc học tập của học sinh trở nên hứng thú. Mỗi bài học học sinh đều trải qua 4 hoạt động: Khởi động, Khám phá, Luyện tập, Vận dụng. Và cuối mỗi bài là “Lời khuyên” là giúp học sinh dễ tiếp thu, dễ nhớ.

* Với bộ sách “Kết nối tri thức với cuộc sống” – Nxb Giáo dục Việt Nam, với thông điệp “Khám phá tri thức - Kết nối yêu thương - Cùng em vui bước vào đời”, SGK Đạo đức 1 bước đầu hình thành cho HS những chuẩn mực hành vi đạo đức và kỹ năng sống đơn giản, thiết thực, chặt chẽ từ những tình huống tiêu biểu trong đời sống sinh động của HS. Từ hiểu biết đến yêu thương và hành động trong niềm vui sống mỗi ngày là con đường giáo dục đạo đức một cách nhẹ nhàng, sinh động, hấp dẫn. Sách cụ thể hóa 8 chủ đề theo chương trình nhưng gồm 30 bài học (30 chuẩn mực hành vi nhỏ) – nhiều gấp đôi so với các bộ sách khác. Các mạch nội dung của sách được sắp xếp khoa học theo cấu trúc đồng tâm về các mối quan hệ, theo định hướng tiếp cận năng lực. Cấu trúc mỗi bài học trong sách dựa trên tiến trình nhận thức của HS, từ việc Nhận biết đến Thấu hiểu, Tin tưởng và Hành động. Qua quan sát tranh ảnh, tình huống, ... HS tự khám phá các chuẩn mực hành vi đạo đức để trả lời câu hỏi: Cần làm gì? Làm như thế nào? Vì sao phải làm thế? Từ các tri thức đã được khám phá, HS luyện tập nhận xét, lựa chọn hành vi đúng, tránh hành vi sai; linh hoạt, sáng tạo vận dụng những điều đã học vào việc xử lý các tình huống đa dạng trong không gian mở.

Về kênh hình, kênh chữ, cuốn sách chú ý kết hợp hài hòa giữa kênh hình và kênh chữ, đặc biệt ưu tiên kênh hình ở những bài đầu tiên. Kênh chữ được diễn đạt ngắn gọn, đơn giản, dễ hiểu, gần gũi với HS. Sách được in trên khổ giấy to, chất lượng giấy tốt, hình ảnh, màu sắc đẹp, hấp dẫn, kích thích trí tò mò và tư duy sáng tạo của HS. Theo các tác giả, cuốn sách cũng là phương tiện giúp GV đổi mới phương pháp, tổ chức thành công quá trình dạy học theo định hướng phát triển năng lực. Sách cũng là phương tiện giúp HS phát huy năng lực của bản thân thông qua các hoạt động học tập phong phú, đa dạng: quan sát tranh, nghe / đọc / kể truyện, thảo luận nhóm, chơi trò chơi, đóng vai xử lý tình huống, ... Nhờ đó, việc học Đạo đức sẽ trở thành một hành trình khám phá thú vị trong niềm hạnh phúc của HS.

* Với bộ sách “Cùng học để phát triển năng lực” - Nxb Giáo dục Việt Nam, SGK Đạo đức 1 được nhóm tác giả biên soạn dựa trên nguyên tắc của sự trải nghiệm và khám phá của HS lớp 1. Điều cốt lõi của cuốn sách không phải là bài học hay ghi nhớ những chuẩn mực mà đó là hoạt động mang tính tích cực của HS được đan cài khéo léo thông qua những suy nghĩ, cảm nhận, tự đánh giá và những rung động của các em. Vỏ bọc của hoạt động được triển khai và ẩn sâu trong đó là từng gợi mở dành cho HS, từng định hướng về giá trị và hành vi của các em thông qua các chủ đề gắn kết cùng bối cảnh cuộc sống thật của các em. Khi biên soạn Đạo đức 1, để tăng tính hấp dẫn, thiết thực và hiệu quả cho việc dạy và học môn học này, nhóm tác giả đã khai thác các tiêu chí cụ thể bằng việc phác thảo các ma trận. Đây là điểm khác biệt rõ nét của bộ sách so với các bộ sách khác. Cuốn sách là tài liệu tâm huyết của các tác giả. Không chỉ HS rung cảm, suy nghĩ mà chính tác giả cũng nghĩ suy, trải nghiệm sâu sắc hơn khi viết cho các em bằng những rung cảm và sự tư duy đa chiều. Có thể thấy, 5 bản mẫu sách giáo khoa Đạo đức 1 được các tác giả xây dựng công phu, cẩn thận, tâm huyết trên cơ sở tuân thủ định hướng đổi mới của Chương trình Giáo dục phổ thông với trọng tâm

là chuyển mục tiêu giáo dục từ chú trọng truyền thụ kiến thức sang giúp học sinh hình thành, phát triển toàn diện phẩm chất và năng lực. Mỗi SGK Đạo đức 1 có quan điểm biên soạn riêng, cấu trúc sách mới, hiện đại, tiếp cận với cách biên soạn sách của các nước tiên tiến trên thế giới nhưng vẫn bảo đảm phù hợp với điều kiện nhà trường và học sinh tiểu học Việt Nam; bảo đảm tính “mở”, linh hoạt, tạo điều kiện giáo viên phát huy tính chủ động, sáng tạo theo định hướng và quy định của Chương trình giáo dục phổ thông 2018.

2.2.2. So sánh các sách giáo khoa Đạo đức lớp 1 mới

Theo hướng dẫn của Bộ Giáo dục và Đào tạo, mỗi trường sẽ phải lập một hội đồng ít nhất mười một người để chọn SGK. Để giúp Ban giám hiệu lựa chọn được bộ SGK đưa vào dạy học, mỗi giáo viên sẽ phải đọc 38 cuốn SGK lớp 1. Trong số đó, riêng SGK Đạo đức 1, giáo viên sẽ phải đọc và chọn ra 1/5 cuốn mà bản thân cho rằng nội dung kiến thức, cấu trúc sách, hình thức trình bày phù hợp, hỗ trợ tích cực cho quá trình dạy-học của học sinh tiểu học.

Đứng dưới góc độ của một người nghiên cứu giáo dục, tôi đưa ra một số tiêu chí cụ thể để so sánh các SGK Đạo đức 1 hiện nay như sau:

Nhìn bảng thống kê và qua sự khảo sát, tìm hiểu, tôi nhận thấy các SGK Đạo đức 1 có những điểm: - Cả 5 cuốn đảm bảo yêu cầu của khung chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể: 8 chủ đề và tương ứng là các bài học giáo dục đạo đức, giúp học sinh hình thành và phát triển các phẩm chất, năng lực.

Đạo đức 1 Tiêu chí	Bộ sách “Cánh Diều”	Bộ sách “Vi sự bình đẳng và dân chủ trong giáo dục”	Bộ sách “Cùng học để phát triển năng lực”	Bộ sách “Kết nối tri thức với cuộc sống”	Bộ sách “Chân trời sáng tạo”
Chủ đề Bài học	8 chủ đề 15 bài học	8 chủ đề 16 bài học	8 chủ đề 12 bài học	8 chủ đề 30 bài học	8 chủ đề 14 bài học
Cấu trúc sách	Trang bìa, Hướng dẫn sử dụng sách, Bài học; Bảng giải thích thuật ngữ; Mục lục -Sách gồm 80 trang	Trang bìa, Hướng dẫn sử dụng sách, Lời nói đầu; Giới thiệu nhân vật; Bài học, Bảng giải thích thuật ngữ -Sách gồm 78 trang	Trang bìa; Mục lục; Lời nói đầu; Bài học. - Sách gồm 56 trang	Trang bìa, Hướng dẫn sử dụng sách, Lời nói đầu; Mục lục; Bài học	Trang bìa, Hướng dẫn sử dụng sách, Lời nói đầu; Bảng giải thích thuật ngữ; Mục lục; Bài học
Cấu trúc bài học	Khởi động; Khám phá; Luyện tập; Vận dụng; Lời khuyên	Khởi động (tạo cảm xúc) ;Kiến tạo tri thức mới; Luyện tập; Vận dụng;-Ghi nhớ	Khởi động; Khám phá; Luyện tập; Vận dụng; Ghi nhớ	Dựa trên tiến trình nhận thức của HS, từ việc Nhận biết đến Thấu hiểu, Tin tưởng và Hành động	Khởi động; Khám phá; Luyện tập; Vận dụng; Ghi nhớ
Hình thức	-Sách được	-Sách được in 4	- Hình ảnh	- Hình ảnh	- Hình ảnh

trình bày SGK	in nhiều màu, màu sắc hài hòa; hình ảnh sinh động, hấp dẫn - Phối hợp nhịp nhàng giữa kênh chữ và kênh hình	màu, trình bày đẹp, hài hòa. “thoáng” - Kênh hình kênh chữ sắp xếp khoa học	màu sắc đẹp - Kênh hình, kênh chữ hài hòa. Chọn lọc các ngữ liệu thông qua các đề tài khoa học có liên quan, thông qua việc đánh giá, phân tích các ngữ liệu hiện có.	màu sắc đẹp - Ưu tiên kênh hình những bài đầu tiên. Kênh chữ được diễn đạt ngắn gọn, đơn giản, dễ hiểu, gần gũi với HS.	ấn tượng, đặc sắc. - Phát huy tối đa kênh hình: hình ảnh hóa các nội dung bài học.
Nội dung các bài học	Những kiến thức phù hợp với đời sống thực tiễn.	Những kiến thức phù hợp với đời sống thực tiễn và tâm sinh lí học sinh lớp 1.	Những kiến thức phù hợp với đời sống.	Những kiến thức phù hợp với đời sống thực tiễn và tâm sinh lí học sinh lớp 1.	Những kiến thức phù hợp với đời sống thực tiễn.

Hình thức trình bày, kênh chữ, kênh hình của sách: Kết hợp hài hòa giữa kênh hình và kênh chữ. Kênh chữ được diễn đạt ngắn gọn, đơn giản, dễ hiểu, gần gũi với HS. Các tình huống và bài tập, nội dung ngữ liệu dạy học: Nội dung SGK là những kiến thức phù hợp với đời sống thực tiễn và tâm sinh lí học sinh lớp 1. Có nhiều hoạt động, bài tập trải nghiệm, sáng tạo, đổi mới, tích cực hướng đến mục tiêu hội nhập, bám sát định hướng phát triển năng lực, phẩm chất hs.

Nhận xét yêu cầu cần đạt của môn học sau mỗi chủ điểm: Rèn luyện học sinh theo các chuẩn mực đạo đức xã hội và kĩ năng cần thiết phù hợp với lứa tuổi, góp phần phát triển phẩm chất, năng lực theo quy định của Chương trình Giáo dục phổ thông mới.

2.2.3. Một số định hướng nâng cao hiệu quả dạy – học môn Đạo đức 1 mới

Một là, điều chỉnh Chương trình đào tạo giáo viên Tiểu học tại các trường sư phạm, đặc biệt là chương trình đào tạo học phần Giáo dục đạo đức ở tiểu học. Các SGK Đạo đức 1 xây dựng theo hướng tích hợp giáo dục đạo đức, giáo dục giá trị sống và kĩ năng sống nhằm phát triển năng lực cho học sinh thông qua 8 chủ đề với các bài học. Hiện nay, học phần Giáo dục Đạo đức ở tiểu học đào tạo sinh viên 3 nội dung khá riêng rẽ: Đạo đức và phương pháp dạy học đạo đức, Giáo dục giá trị sống và kĩ năng sống, giáo dục kinh tế và giáo dục pháp luật, giờ đây không phù hợp với SGK mới. Cấu trúc các bài học SGK Đạo đức hướng tới việc tổ chức các hoạt động khá nhiều. Vì vậy, nên xây dựng nội dung đào tạo theo 8 chủ đề SGK Đạo đức.

Hai là, GV và HS cần hiểu rõ tầm quan trọng của môn học Đạo đức, cơ sở là ý thức, tinh thần chủ động, tích cực của Giáo viên. Từ xưa tới nay, môn Đạo đức luôn không được coi trọng vì là môn phụ trong các môn học ở tiểu học, giáo viên không chú trọng dạy môn

học này đủ thời lượng mà thường dạy cho nhanh, cho đủ chương trình. Thời lượng dạy 30-35 phút/tiết mà rút gọn lại chỉ 15-20 phút/tiết học. Kết quả là học sinh tiểu học, phụ huynh cũng không coi trọng môn học mặc dù đối với học sinh đầu bậc tiểu học, các em hứng thú các giờ học này. Môn Đạo đức hướng đến mục tiêu hình thành, phát triển các năng lực đặc thù: điều chỉnh hành vi, phát triển bản thân, tìm hiểu và tham gia các hoạt động kinh tế - xã hội. Các nội dung được xây dựng gần gũi, dễ hiểu, dễ nhớ với học sinh. Do vậy, trong các giờ học môn này, giáo viên cần tổ chức các hoạt động nhằm hình thành những phẩm chất, năng lực phù hợp, đặc biệt năng lực tự học của học sinh. Điều đó sẽ giúp các học sinh yêu thích môn học và đạt được mục tiêu môn học đặt ra.

Ba là, cần triển khai các chuyên đề tập huấn với từng môn học. Mỗi quan điểm, triết lý giáo dục lại xây dựng chương trình, nội dung môn học khác nhau nên các phương pháp, hình thức tổ chức dạy học cũng khác nhau. Chính vì vậy, việc lựa chọn bộ sách giáo khoa nào, môn học nào, GV cũng cần phải được tập huấn kỹ càng để hiểu quan điểm xây dựng, cách tiếp cận, cấu trúc biên soạn và cách thức tổ chức đạt hiệu quả giáo dục đạo đức, giá trị sống và kỹ năng sống cho học sinh tiểu học. Các chuyên gia cần tập huấn trực diện và cụ thể thông qua các hoạt động trải nghiệm là các nội dung trong SGK Đạo đức 1.

3. KẾT LUẬN

Có thể thấy chương trình – SGK môn Đạo đức lớp 1 được xây dựng trên cơ sở kế thừa những ưu điểm của chương trình cũ, nhưng đã có những đổi mới căn bản, chú trọng việc đổi mới phương pháp giáo dục, nhấn mạnh việc sử dụng các phương tiện dạy học, đa dạng hoá hình thức tổ chức dạy học và kiểm tra, đánh giá, đặc biệt phù hợp với tâm sinh lý lứa tuổi học sinh lớp 1. Tích hợp các nội dung giáo dục đạo đức, giáo dục kỹ năng sống, giáo dục giá trị sống trong môn học Đạo đức lớp 1 giúp phát triển năng lực đáp ứng mục tiêu của Chương trình giáo dục phổ thông mới. Các sách đều mang lại sự tươi mới, thu hút, kích thích sự tìm tòi, khám phá của GV và HS.

Để giúp quá trình truyền tải nội dung từ đó phát triển những phẩm chất, năng lực của người học đòi hỏi hệ thống các phương pháp giáo dục (kết hợp giữa PP dạy học truyền thống và hiện đại), sử dụng các kỹ thuật dạy học phù hợp, linh hoạt. Nội dung các bài học đạo đức chú trọng việc đa dạng hóa các hình thức tổ chức dạy học nhằm phát huy tính tích cực, tìm tòi và sáng tạo của học sinh. Do vậy, bản thân mỗi sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học cần có những định hướng và kế hoạch học tập cụ thể để nhanh chóng bắt kịp với sự thay đổi chương trình, đáp ứng nhu cầu của nhà trường Tiểu học sau khi ra trường.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2006), *Quyết định số 16/2006/QĐ-BGDĐT phê duyệt Chương trình giáo dục phổ thông*.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2007), *Vở bài tập Đạo đức 1*, Nxb. Giáo dục, Hà Nội.

SOME NEW POINTS IN ETHICS TEXTBOOK CURRICULUM FOR GRADE 1 AT PRIMARY SCHOOLS

Abstract: *For years, ethics has been a compulsory subject for students at many primary schools. The subject which is supposed to meet the demand of both personal improvement and social development may help students to encourage their perception of patriotism, kindness, hard work, honesty, responsibility and other core capacities of Vietnamese citizens. Recently, Grade 1 textbook has received a lot of attention from the whole society after being assessed and introduced to the media. Accordingly, this article suggests some approaches for teaching and learning new Ethics Grade 1 based on several new points in Ethics textbook of 5 book series that have recently published.*

Keywords: *Ethics, Ethics education, new Ethics textbook, primary school*